

Teritoriju ekonomiskās attīstības plānošana vidējā termiņā. Reģionu ekonomisko profilu izstrādes nepieciešamība un ieguvumi

Reģionālās attīstības un pašvaldību lietu ministrijas
Attīstības plānošanas departamenta direktore
Ilona Raugze

Līdzšinējie trūkumi

- Izpratnes trūkums par pašvaldību/ reģionu iespējām uzņēmējdarbības veicināšanai
- Teritoriju attīstības plānošanas dokumenti netiek uztverti kā instruments investīciju piesaistei
- Pašvaldību īstenotie projekti vairāk saistīti ar dzīves vides kvalitātes uzlabošanu, nevis ar ekonomisko attīstību
- Publisko pakalpojumu sniegšanas veida un satura trūkumi
- Vāji attīstīta prakse kopīgu iniciatīvu īstenošanā

Ekonomiskā attīstība

Priekšnosacījums

Skaidrs redzējums par
attīstības perspektīvu -
plānošana

Plānošanas reģiona un pašvaldības attīstības programmas loma

- Sekmēt rīcību un investīciju mērķtiecīgu plānošanu (pamats pašvaldības budžeta plānošanai)
- Kalpot par pamatu valsts politikas plānošanai (pamats reģionālās politikas, NAP izstrādei)
- Sekmēt visa veida investīciju piesaisti (t.sk. pamats valsts atbalsta plānošanai)
- Sekmēt teritorijas atpazīstamību (teritoriju “mārketings”)

Reģiona ekonomikas profils

Ekonomikas profils	Attīstības programmas sadaļa, kas atspoguļo reģiona ekonomiskās attīstības pamatu/ ekonomikas struktūru un ekonomiskās attīstības virzītājspēku perspektīvu
Izstrādes mērķis	Nodrošināt informāciju visa veida investoriem par attīstības iespējām reģionā
Rezultāts	Definēti plānošanas reģionu ekonomiskās darbības/ attīstības virzieni un priekšnosacījumi to īstenošanai

NOZARU (NACE 1) UN APAKŠNOZARU (NACE 1.1.) PIEVIENOTĀ VĒRTĪBA IKP

**DISKUSIJAS AR UZŅĒMĒJUS PĀRSTĀVOŠAJĀM ORGANIZĀCIJĀM,
AUGSTSKOLĀM UN CITIEM EKSPERTIEM**

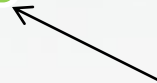
VADOŠIE UZŅĒMUMI

SAISTĪTIE MAZIE, VIDĒJIE UN MIKRO UZŅĒMUMI

- Konkurētspēja (eksporta paplašināšana un importa aizstāšanas iespējas
- Iespējas palielināt produktivitāti – augstas pievienotās vērtības produkcijas ražošana
- Pakārtota ietekme uz citu nozaru attīstību

Priekšnosacījumi

**Izglītība
&
pētniecība**

Darba spēks

Pakalpojumi

**Fiziskā
infrastruktūra**

leguvumi no reģionu ekonomikas profila

Valsts	Teritoriāla pieeja NAP 2014-2020 un reģionālās politikas izstrādē, valsts budžeta un ārvalstu finanšu resursu plānošanā
Plānošanas reģions	Vieta un loma valstī un starp plānošanas reģioniem, pamats prioritāšu definēšanai un investīciju mērķtiecīgai piesaistei
Pašvaldība	Vieta un loma plānošanas reģionā un valstī, pamats pašvaldības specializācijas izvēlei un potenciālo investoru piesaistei
Uzņēmējs	Uzņēmējdarbības attīstībai pieejamie resursi un iespējas
Sabiedrība	Skaidrs redzējums par teritorijas resursiem un attīstības virzieniem

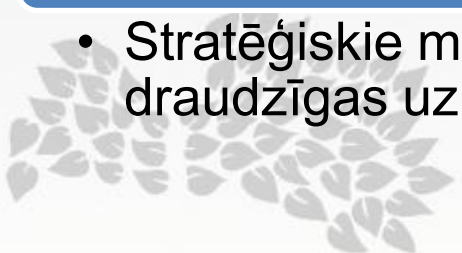
DA-Anglijas reģiona ekonomikas profila sasaiste ar attīstības programmu I

Ekonomikas profils (2006.gads)

- Definētas 7 prioritārās nozares (7 regionally important *industry sectors*):
 - kuģniecība
 - veselības aprūpe un zinātnes par dzīvību (bioloģija, medicīna, antropoloģija, socioloģija u.c.)
 - vides tehnoloģijas
 - radošās industrijas
 - informāciju tehnoloģijas
 - gaisa telpa un aizsardzība
 - finanšu un uzņēmējdarbības pakalpojumi

Attīstības programma (2006. - 2010.gadam)

- Stratēģiskie mērķi un prioritārās nozares vērstas uz inovatīvas un labai draudzīgas uzņēmējdarbības ar augstu pievienoto vērtību attīstību

DA-Anglijas reģiona ekonomikas profila sasaiste ar attīstības programmu II

Stratēģiskais mērķis

- Globālā konkurētspēja

3.uzdevums

- Palielināt uzņēmēju apgrozījumu ekonomiskā profilā definētajās nozarēs (atbalstot turpmāk attīstāmo produktu ražošanu un pakalpojumus)

Finanšu avoti

- Kuģniecība (EZF)
- veselības aprūpe un zinātnes par dzīvību (bioloģija, medicīna, antropoloģija, socioloģija u.c.) (ERAF)
- vides tehnoloģijas (ERAF, GROW)
- radošās industrijas (ERAF, GROW, DAAF)
- informāciju tehnoloģijas (ERAF, ESF)
- finanšu un uzņēmējdarbības pakalpojumi (GROW, DAAF)

Pašvaldības specializācija

- **Vadošo darbības jomu/ veidu izvirzīšana:**
 - nosakot teritorijas ekonomiskās attīstības pamatu un virzītājspēkus
 - izceļot pašvaldības unikālo teritorijas attīstības potenciālu
 - nosakot teritorijas salīdzinošās priekšrocības, t.i. salīdzinājumā ar citām teritorijām Latvijā un ārpus tās
 - izvērtējot riskus, kas var rasties, īstenojot līdzīgus pasākumus vairākās pašvaldībās
- **Pašvaldības lomas noteikšana plānošanas reģionā (PR ekonomikas profila un prioritāšu īstenošanā):**
 - uzņēmumi
 - izglītības un pētniecības iespējas/piedāvājums
 - pakalpojumu sniegšanas iespējas
 - fiziskā infrastruktūra

Specializācijas piemērs - Aizkraukle

Novada specializācija:

- Aizkraukles novads ir viens no mežainākajiem Latvijā, kas arī nosaka tā attīstību par **valsts mēroga kokapstrādes rūpniecības centru**. Aizkrauklē ir Latvijā lielākais kokapstrādes uzņēmums „Nelss” un kokapstrādes uzņēmums „Jeld-Wen Latvia”, kas rada priekšnoteikumus nozares uzņēmējdarbības attīstībai. Aizkrauklei ir iespēja kļūt par kokapstrādes nozares profesionālās izglītības centru, sagatavojot profesionālu un kvalificētu darbaspēku, kas nepieciešams uzņēmumiem
- Aizkraukles novads ir **valsts nozīmes elektroenerģētikas rūpniecības centrs**, jo tajā atrodas Pļaviņu Hidroelektrostacija, kas ir lielākā hidroelektrostacija Latvijā
- Aizkraukles **industriālā zona ir piemērota biznesa attīstības centra jeb biznesa inkubatora veidošanai** (viena no nedaudzajiem valstī), kas veicinātu uzņēmējdarbības attīstību, nodrošinot jaunažiem uzņēmumiem nepieciešamo informāciju un pieeju tehnoloģijām

Loma reģiona ekonomikas profilā:

- Īpašu lomu reģionā Aizkraukles novadam varētu nodrošināt **bioloģiskās lauksaimniecības un lauksaimniecības produkcijas pārstrādes tehnoloģiskais parks**. Tas būtu nozīmīgs reģiona kopējā attīstības stratēģijā, jo lauksaimniecība ir Zemgales plānošanas reģiona pamatnozare lielo lauksaimniecības zemju īpatsvara un to augstās auglības dēļ

**LIEPĀJA- LEPNA, RADOŠA UN AKTĪVA PILSĒTA JŪRAS KRASTĀ, KURĀ CILVĒKI VĒLAS
DZĪVOT UN STRĀDĀT**

3.prioritāte: Dažādu tautsaimniecības nozaru attīstība, kuras pamats ir rūpniecība, tranzīts un loģistika un tūrisms

Uzdevums: Nodrošināt ražošanas teritorijas ar nepieciešamo infrastruktūru

Investīciju projekti un to finansēšanas avoti	Ieviešanas periods	Summa Ls
Uzņēmējdarbības pamata infrastruktūras nodrošināšana pilsētas industriālajās zonās (ERAF – pilsētvides prioritāte)	2009 - 2011	6.5 milj
Liepājas ostas pievadceļi (KF, LPD)	2008.g realizēts	876 000

VENTSPILS – RŪPNIECĪBAS UN TRANZĪTA CENTRS

2.Stratēģiskais mērķis: Konkurētspējīga, partnerīga un uz zināšanām balstīta ekonomika

2.1. prioritāte: Konkurētspējīga un dažādota pilsētas ekonomika

2.1.1. rīcības virziens: Ventspils ostas pozīciju attīstība un darbības diversificēšana

2.1.3. rīcības virziens: Esošo komercsabiedrību konkurētspējas paaugstināšana un jaunu komercsabiedrību radīšana un piesaiste

Investīciju projekti un to finansēšanas avoti	Ieviešanas periods	Summa
Pievadceļu rekonstrukcija Ventspils ostas termināliem (KF, VBP)	2006 - 2010	2 740 940
Ventspils Brīvostas pievedceļu rekonstrukcija ostas termināliem un rūpnieciskā parka attīstībai (VPB)	2004 - 2010	1 553 964
Mazās zvejas ostas būvniecība Ventspils brīvostā (EZĢ, VBP)	2009 -2013	2 595 632

SMILTENE - Uzņēmējdarbības centrs ceļu būves un kokapstrādes jomā

3.Prioritāte: Attīstīta uzņēmējdarbība

3.1.1.Stratēģiskais mērķis: Attīstīt ražošanu un atbalstīt tehnoloģiju ražotņu izvietojumu

3.1.2.Stratēģiskais mērķis: Jaunu komercsabiedrību veidošanās veicināšana

3.1.3.Stratēģiskais mērķis: Veicināt uzņēmējdarbības attīstību

3.2.2. Stratēģiskais mērķis: Paaugstināt darbaspēka profesionālo kvalifikāciju un kvalitāti

3.1.1. , 3.1.2., 3.1.3. un 3.2.2. SM īstenošanas investīciju projekti	summa
Biznesa inkubatora izveide	165 800
Vidzemes ekoloģijas un dizaina izglītības centra izveide	175 700
Konferenču centra izveide	675 000
Paaugstināt darbaspēka profesionālo kvalifikāciju	30 000

Reģionu un pašvaldību iespējas uzņēmēju atbalstam

**Infrastruktūras
attīstība**

**Uzņēmējdarbības/
nodarbinātības
programma**

**Informācijas
sniegšanas
pakalpojumi**

**Industriālās
teritorijas**

**Mārketinga
aktivitātes**

**Praktisku
pasākumu
organizēšana**

**Izglītība un
apmācības**

**Administratīvā
sloga mazināšana**

**Regulāras
diskusijas ar
uzņēmējiem**

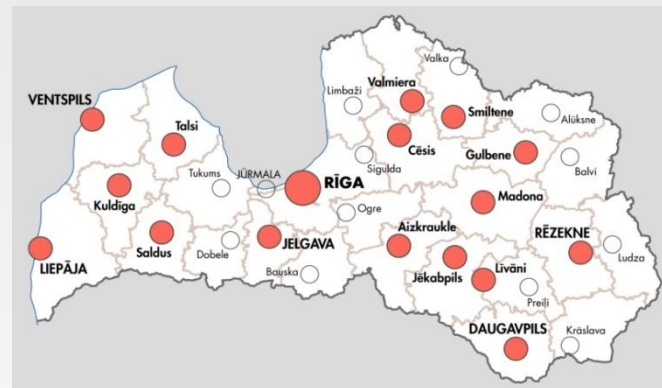
Pilsētvides prioritāte “Policentriska attīstība”

Mērķis - veicināt valsts policentrisku attīstību, sniedzot atbalstu pilsētvides un pilsētreģionu konkurētspējas, sasniedzamības/ pieejamības, pievilcības faktoru attīstībai saskaņā ar integrētām pilsētu attīstības programmām

3.6.1.1.aktivitāte “Nacionālas un reģionālas nozīmes attīstības centru izaugsmes veicināšana līdzsvarotai valsts attīstībai”

Atbalstāmās aktivitātes:

- Pilsētvides atjaunošana
- Pilsētu konkurētspējas celšana
- Pilsētu kopienas attīstība

3.6.1.2.aktivitāte “Rīgas pilsētas ilgtspējīga attīstība”

Atbalstāmās aktivitātes:

- Rīgas pilsētas degradēto teritoriju atjaunošana

Kopējais pieejamais ERAF finansējums – 263 035 286 EUR

Pilsētvides prioritāte “Policentriska attīstība”

3.6.2.pasākums “Komplekss atbalsts novadu pašvaldību izaugsmes sekmēšanai”

Mērķis - nodrošināt novadu pašvaldību nostiprināšanos, sniedzot atbalstu pēc iedzīvotāju skaita lielākajiem novadiem:

- to attīstības centru konkurētspējas celšanai, nostiprinot vēlamo valsts telpisko struktūru
- funkcionālo saišu veidošanai starp attīstības centriem un pieguļošajām teritorijām

Prioritārie atbalsta virzieni:

- Uzņēmējdarbības infrastruktūras sakārtošana
- Sabiedrisko pakalpojumu pieejamības sekmēšana
- Pašvaldību ielu, ceļu, tiltu, autoostu un satiksmes infrastruktūras sakārtošana, t.sk. sekmējot nokļūšanu

Igaunijas – Latvijas & Igaunijas-Latvijas- Krievijas pārobežu sadarbības programmas 2007-2013

Plānotās aktivitātes

Igaunijas - Latvijas pārobežu sadarbības programma (pirmais atklātais projektu konkurss 01.12.2009. – 10.02.2010.)	<u>Prioritāte:</u> Augstāka pierobežas reģionu konkurētspēja <u>Atbalsta virziens:</u> Vieglāka uzņēmējdarbības uzsākšana	<u>Atbalsta saņēmēji:</u> vietējas un reģionālas iestādes, valsts iestādes, nevalstiskās iestādes, privātie uzņēmēji <u>Projekta apjoms:</u> minimālais 20 000 eiro, maksimālais ~ 250 000 eiro
Igaunija – Latvija – Krievija (pirmais atklātais projektu konkurss – 2010.gada sākums)	<u>Prioritāte:</u> Ekonomiskā un sociālā attīstība <u>Atbalsta virziens:</u> Sekmēt sociāli ekonomisko attīstību un atbalstīt uzņēmējdarbību	<u>Atbalsta saņēmēji:</u> Nacionālās, reģionālās un vietējās nozīmes valsts un pašvaldību iestādes, Asociācijas, kuru dibinātājs ir viena vai vairākas nacionālās, reģionālās vai vietējās nozīmes valsts vai pašvaldību iestādes, NVO un citas bezpeļņas organizācijas, Izglītības iestādes (skolas, koledžas, institūti, universitātes), privātie uzņēmēji <u>Pieejamais finansējums:</u> 17 milj. eiro

Centrālā Baltijas jūras reģiona programma

2007-2013

Centrālā Baltijas jūras reģiona programma (ceturtais atklātais projektu konkurss – 2010.gada maijs)	<u>Prioritāte:</u> Ekonomiski konkurētspējīgs un inovatīvs reģions <u>Atbalsta virzieni:</u> 1.Inovāciju atbalsts un konkurētspējas uzlabošana 2.Iekšējās un ārējās pieejamības uzlabošana 3.Darba tirgus potenciāla optimizācija	<u>Atbalsta saņēmēji:</u> vietējas un reģionālas iestādes , valsts iestādes, nevalstiskās organizācijas <u>Pieejamais finansējums:</u> 24.5 milj. eiro
---	--	--

Latvijas-Lietuvas pārrobežu sadarbības programma 2007-2013

Apstiprinātie projekti

Samazināt slogu (REDBURDEN)

Partneri : LLU, Jelgavas pilsētas dome, Šauļu universitātes vadības inovāciju centrs, Šauļu pilsētas pašvaldību centrs

Mērķis: samazināt administratīvo slogu komersantiem astoņās pilsētās un reģionos

BUSINESS PROMOTION

Partneri : Šauļu reģionālās attīstības aģentūra, Šauļu pašvaldības administrācija, Zemgales plānošanas reģions

Mērķis: izveidot inovatīvu, informatīvu un specifisku publisko pakalpojumu sistēmu, kas sniegtu atbalstu uzņēmējdarbības veicējiem un citām personām, kas plāno uzsākt vai attīstīt savu uzņēmējdarbību

REGION INVEST

Partneri: Latgales plānošanas reģions, Latgales reģiona attīstības aģentūra, Daugavpils universitāte, Ignalinas atomelektrostacijas reģionālā attīstības aģentūra, Utenas pašvaldības pārvaldošā administrācija

Mērķis: pētīt iespējas investīciju piesaistei un stimulēt eksporta aktivitātes, uzlabojot četru pierobežas reģionu aktivitātes, uzlabojot četru pierobežas reģiona inkubatoru infrastruktūru, pakalpojumu klāstu, veicinot zinātnisko un uzņēmējdarbības institūciju sadarbību

Publiskā un privātā partnerība

Jaunu pirmsskolas izglītības iestāžu būvniecība un apsaimniekošana pašvaldībās

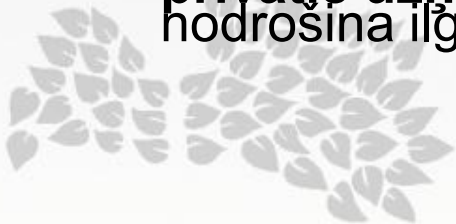
Mērķis – atrisināt jautājumu par bērnu izvietojanu pirmsskolas izglītības iestādēs

Rezultāts – uzbūvētas četras pirmsskolas izglītības iestādes ar 910 vietām 13 746 platībā

- Tiek izmantots PPP BOOT modelis „**Build-Own-Operate-Transfer**” – „Būvē-Patur īpašumā-Apsaimnieko-Nodod”
- Modelis tika izvēlēts uz pētījuma pamata

Ieguvumi:

- **pašvaldība** iegūst trūkstošos resursus plašākam un kvalitatīvākam publisko pakalpojumu piedāvājumam
- **privātie uzņēmēji** iegūst lielu pakalpojuma izpildes apjomu, kas nodrošina ilgtermiņa prognozējamu naudas plūsmu un peļņu

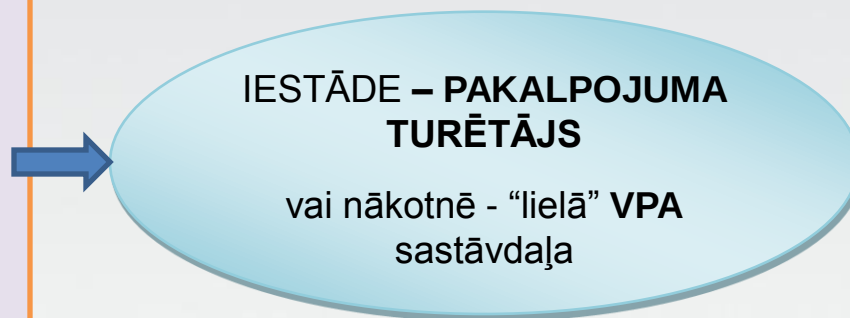
Pakalpojumu pieejamība pēc VPA principa

VPA

Vieta, kur klātienē nodrošina pakalpojumu pieejamību, kā arī personām, kurām nav pieejams internets, prasmes u.tml.

Portāls latvija.lv un pašvaldības mājas lapā

PRIVĀTI (ar datoru)

Piekluve caur internetu visām personām

Portāls latvija.lv un pašvaldības mājas lapā

Vienas pieturas aģentūras veidi

- **vietējais novada nozīmes klātienē VPA**

izveido 2010.gadā novadu pagasta un pilsētas pārvaldēs ≈ 440 vietās
DATORS + KONSULTANTS*

- **novada nozīmes klātienē VPA**

izveido 2010.gadā novada administratīvajos centros - 89 vietās
DATORS + KONSULTANTS* + SPECIĀLISTI- amatpersonas (pašvaldības pakalpojumiem)

- **nacionālās un reģionālās nozīmes klātienē VPA**

izveido 2011.gadā republikas un lielajās novadu pilsētās – 8+21 vietās
DATORS + KONSULTANTI* + SPECIĀLISTI – amatpersonas (pašvaldības un valsts pakalpojumiem)

*KONSULTANTS:

- *īpaši apmācīts*
- *konsultē par iespējām VPA saņemt attiecīgus pašvaldības un valsts pakalpojumus*
- *palīdz iedzīvotājam VPA saņemt pakalpojumu e-vidē*
- *informē kā un kur pakalpojumu var saņemt klātienē*
- *konsultē vispārējos jautājumos (līdzīgi kā 1188)*

Paldies par uzmanību!

Reģionālās politikas plānošana un īstenošana

